

DE OPEN HOF

Adventskalender

Advent 2020

kort

Advent is de tijd van voorbereiding op het kerstfeest; de tijd waarin de komst en wederkomst van Jezus Christus worden verwacht.

'Adventus'

In de donkere weken vóór Kerstmis leven christenen in afwachting van de komst van Jezus. Omdat het Latijnse woord voor 'komst' of 'het komen' 'adventus' is, worden de vier weken vóór Kerstmis 'Advent' genoemd.

Vier zondagen

De Advent omvat ongeveer vier weken. De Advent vangt aan op de zondag die valt tussen 27 november en 3 december, en eindigt als op 24 december bij het avondgebed de Kersttijd begint. De Advent telt altijd vier zondagen, terwijl het totaal aantal weekdays kan variëren van 22 tot 27.

Licht in de duisternis

Tijdens de Advent wordt licht in de duisternis verwacht. Terwijl het in de buitenwereld steeds donkerder wordt, leven gelovigen toe naar de komst van Jezus Christus, het 'Licht der wereld'.

Dood en leven

Duisternis staat in de christelijke traditie symbool voor de dood, en licht voor het leven en de Verrijzenis. In de weken voor kerstmis, als de natuur haar meest doodse, duistere kant presenteert, zien de gelovigen Christus, Licht van de Wereld, dichterbij komen. Het besef groeit dat uiteindelijk niet de dood, maar het leven zal overwinnen.

Adventskransen

Het naderen van het licht wordt in de Advent symbolisch zichtbaar gemaakt met behulp van de adventskrans, die in alle kerken en in sommige scholen en huiskamers wordt opgehangen. Een **Adventskrans** is doorgaans gemaakt van dennengroen of andere natuurlijke materialen en draagt vier kaarsen, voor elke zondag van de Advent één. Op iedere adventszondag wordt één kaars ontstoken, net zolang tot op de laatste zondag vier brandende kaarsen het naderende kerstfeest aankondigen.

Zonnewende

De adventskrans lijkt in zekere zin op een rad. Die gelijkenis is niet toevallig, maar vindt zijn oorsprong in een oud gebruik van de Germanen. Voor de heidense Germanen was de tijd dat de zon een aantal dagen stilstond aan de Hemel - de zogeheten 'winterzonnewende' - reden voor het heiligste feest van het jaar. Als de zon stilstond, zo dachten de Germanen, 'werkte' zij niet. Het zou goed zijn als de mensen uit eerbied voor de zon het werk ook zouden laten. Gedurende de tijd dat de zon aan de hemel stilstond lieten de Germanen daarom alle arbeid rusten. Geen wagen- of spinnewiel mocht draaien. Symbolisch werd dit uitgedrukt door een met bosgroen versierd wagenrad aan het plafond van de woning te hangen. Het is dit wagenrad dat door missionarissen bij de kerstening van de Germanen als basis voor de adventskrans werd genomen. De periode van rust rond de zonnewende verklaarden de missionarissen verder tot een periode van inkeer en boete, die paste bij een tijd waarin de komst van Christus wordt verwacht.

Zeven 'O'-antifonen

In de periode van 17 tot en met 23 december worden bij het magnificat de zeven zogenoemde **O-antifonen** gezongen. De naam van de **zeven** gezangen verwijst naar het woord 'O' waarmee ze alle beginnen. De o-antifonen geven uitdrukking aan het verlangen naar Christus, de Messias. In het **Koorgebed** worden ze in de avond bij het Magnificat gezongen, op één en dezelfde Gregoriaanse melodie.

>> Luister naar: O Immanuel – Arvo Pärt | Kamerkoor NEXT o.l.v. Fokko Oldenhuis

<https://www.youtube.com/watch?v=UtwVOOeDZmA>

Adventskalenders

De sfeer van verwachting die zo kenmerkend is voor Advent, wordt in kerkgebouwen onder meer uitgedrukt met behulp van O-antifonen en de adventskrans. Adventskransen zijn, zoals gezegd, niet alleen in kerkgebouwen, maar ook in veel scholen en huiskamers te vinden. Dat geldt ook voor adventskalenders. Vaak bevatten adventskalenders voor elke dag van de Advent een overweging, die aanspoort om eens wat dieper na te denken

DE OPEN HOF

Adventskalender

over de komst én de wederkomst van Christus. Voor kinderen zijn er traditiegetrouw adventskalenders met kleine gedichtjes, plaatjes en soms zelfs chocolaatjes.

Het woord 'advent' is afgeleid van het Latijn: adventus (=komst, er aan komen) en advenire (= naartoe komen). Letterlijk betekent Advent: God komt naar ons toe.

De Advent heeft liturgisch een dubbel karakter:

1. Het is de voorbereidingstijd op het Kerstfeest, de geboorte van Jezus Christus, nu dus ruim 2000 jaar geleden.
2. Eveneens is de Advent de periode van verwachting van Jezus' wederkomst aan het einde der tijden, wanneer God alles in allen zal zijn.

Advent begint op zondag vier weken voor Kerstmis, dus de zondag tussen 26 november en 4 december; dit jaar derhalve op 29 november 2009.

De zondagen van deze tijd heten 1e, 2e, 3e, 4e zondag van de Advent.

Zo leven wij in de Advent naar het kerstfeest toe, opdat we Jezus, Emmanuel God-met-ons, ook in ons eigen leven mogen ervaren. In deze periode worden wij uitgenodigd een grondhouding van verwachting en openheid aan te nemen. Wij maken ons hart klaar om Hem te ontvangen en opnieuw binnen te laten. De liturgie van de 4 adventszondagen wil die grondhouding ondersteunen en stapsgewijze gestalten geven.

In de kerk komt een adventskrans of zoals bij ons een kaarsenstandaard te staan. Daar staan vier of vijf kaarsen op. Iedere zondag van de Advent wordt er een kaars ontstoken. We zien uit naar de komst van Jezus, 'het Licht der wereld'. Hoe meer kaarsen van de adventskrans branden, hoe meer licht er is, dat wil zeggen hoe dichterbij Jezus, het Licht, nabij is. De adventskrans is gemaakt van dennengroen; groen uit de natuur dat de winter trotseert. Het paarse lint dat doorheen het groen is geslingerd, spoort ons aan tot bezinning en inkeer. De predikant draagt in deze adventstijd een paarse stola. Paars is de kleur van bezinning, boete en bekering. In de advent wordt het 'Eer aan God' (Gloria) niet gezongen. Dit vreugdelied zongen de engelen pas weer in Bethlehem bij de geboorte van Jezus. We zingen het in de Advent niet, omdat de Advent een tijd van inkeer is: zo klinkt het met Kerstmis weer als een nieuw lied. Dat nieuwe lied mogen we met Kerstmis met de engelen meezingen, vol blijdschap om de geboorte van Jezus.

Tijd van boete

Bij zijn terugkeer op aarde zal Christus komen oordelen, de levenden en de doden. De gelovigen worden zich in de Advent, als zij zich de wederkomst van Christus realiseren, opnieuw van hun Zonden bewust. Voor die zonden moet Boete gedaan worden.

St-Maartensvasten

Vroeger was het in de kerk heel gebruikelijk om in een tijd van boetedoening te vasten. In de Advent werd meestal een aantal dagen per week gevast. Het vasten begon op 11 november, het feest van Sint Maarten. Daarom werd het vasten tijdens de Advent ook wel 'St.-Maartensvasten' genoemd.

Inkeer

Het boetekarakter van de Advent is in de loop van de tijd enigszins naar de achtergrond geraakt. De Advent is tegenwoordig vooral een periode van inkeer en **Gebed**. De grote vragen van Dood, leven en Verrijzenis worden tijdens de Advent overwogen in het **Officie** en in het individueel gebed van de gelovigen.

Protestantse Gemeente
Veenendaal

DE OPEN HOF

Adventskalender

Paars en rozerood

De kleur van boete en inkeer in de katholieke Kerk is paars. De paarse kleur domineert in de Advent de kerkinterieurs. Ook de adventskrans is vaak versierd met een paars lint. Alleen op de derde, 'blijde' zondag in de advent wordt het paars door rozerood vervangen, ten teken dat Kerstmis nabij is. Deze zondag wordt naar de beginwoorden van de **Mis** ook wel **Gaudete** genoemd, wat 'verheugt u' betekent. De derde zondag van de Advent is overigens gemodelleerd naar de zondag van halfvasten halverwege de veertigdagentijd; meer informatie hierover wordt gegeven in het artikel dat aan het Kerkelijk jaar is gewijd.

Jesaja

Omdat gelovigen tijdens de Advent niet alleen aan de komst van het kindje Jezus, maar ook aan Jezus als de Christus en **Messias** denken, kent de adventsliturgie veel lezingen uit de profeten. De Profeten zijn namelijk de 'grote verwachters' van het Oude Testament. Vooral het boek van de profeet **Jesaja** is rijk aan Messiaanse teksten.

>> ***Luister naar de aria uit de Messiah: The people that walked in Darkness.***

<https://www.youtube.com/watch?v=Z6ztewwwGvw>

De eerste lezingen in de Advent zijn voor het merendeel genomen uit de profeet Jesaja, die Israël op weg zette om de Verlosser te ontvangen. Jesaja schetst verschillende beelden over Diegene die gaat komen. In de Evangelies komen we vaak de laatste grote profeet van het Oude Testament tegen, Johannes de Doper, de voorloper van Jezus. De Advent is liturgisch gezien een 'Mariamaand'. Met Maria zien wij vol verwachting uit naar Jezus die naar ons toekomt.

Rorate coeli desuper

De adventszang *Rorate Coeli* is op Jesaja gebaseerd. De tekst van de zang luidt: 'Dauwt, hemelen, van boven; wolken, regent de Gerechte: aarde, open u en, doe de Verlosser ontspruiten'. Het symbool van de dauw keert ook in andere adventsliederen en -teksten terug.

>> ***Luister naar: Rorate coeli desuper***

https://www.youtube.com/watch?v=y6hZbScdH_c

Johannes de Doper

Is in het **Oude Testament** de profeet Jesaja een 'grote verwachter', in het **Nieuwe Testament** is dat **Johannes de Doper**. Kort voordat Jezus als volwassen man in de openbaarheid trad, schiep Johannes met zijn dooppraktijk namelijk een atmosfeer van vreugdevolle verwachting. Bij het **Doopsel** sprak hij: "Ik doop u met water. Maar er komt iemand die krachtiger is dan ik; ik ben te min om de riem van zijn sandalen los te maken. Hij zal u dopen in heilige geest en vuur" (Luc. 3:16). Het is in het licht van deze woorden niet verwonderlijk, dat de evangelielezingen van de tweede tot en met de vierde adventszondag alle verhalen van Johannes de Doper, de adventsprediker bij uitstek.

Moeder van Jezus

De Advent is de tijd van mannen als Jesaja en Johannes de Doper, die de verwachting van de Messias gepredikt hebben. De Advent is natuurlijk ook de tijd van een vrouw: Maria, de moeder van Jezus.

Protestantse Gemeente
Veenendaal

DE OPEN HOF

Adventskalender

Wijkgemeente
ZuidWest

Protestantse Gemeente Veenendaal

Magnificat

Er bestaan in de kerk veel verhalen en gezangen waarin geschetst wordt hoe Maria de komst van de Messias beleefde. Zij spelen in de Liturgie van de Advent een grote rol. Bekend is het zogeheten **Magnificat** oftewel de 'Lofzang van Maria'. De eerste regels daarvan luiden: "Hoog verheft nu mijn ziel de Heer, verrukt is mijn geest om God, mijn Verlosser, Zijn keus viel op zijn eenvoudige dienstmaagd, van nu af prijst ieder geslacht mij zalig". Niet alleen Maria, ook Simeon zingt in de tempel zijn lofzang op de verwachte komst van de Messias, het "Nunc dimittis".

>> **luister naar: Meine Seele erhebet den Herrn van J.S. Bach**

<https://www.youtube.com/watch?v=zhRmU2Wph0c>

>> **daarna: Nunc dimittis van Arvo Pärt**

<https://www.youtube.com/watch?v=icjcVr6j8gc>

O – O – O

Veenendaal, 2011/2020. Jan de Wit, organist Open Hof